ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1*

INNOVATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS FOR BEING DIGITAL ORGANIZATION OF SCHOOLS IN EDUCATIONAL INSTITUTION NETWORK 1 SRI MUEANG UBON UNDER UBON RATCHATHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

สุมาลิน วรรณวงค์[1], สุรางคนา มัณยานนท์[2] และ เจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม[3]

Sumalin Wannawong[1], Surangkana Manyanon[2] and Charoenwit Somphongtam[3]

[1-3]บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

[1-3]Graduate School Ratchathani University, Thailand

Corresponding Author's Email: noolinpalasak@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัล และ 2. ศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำนวน 202 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 12 คน และครูผู้สอน 190 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 50 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .508-.876 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัล โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.05, S.D. = .52) และ 2) ข้อเสนอแนะการพัฒนา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนจัดสรรทรัพยากรด้านดิจิทัลให้เพียงพอและสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานในองค์กรดิจิทัล รวมทั้งควรใช้เครื่องมือ Resource Allocation Matrix ในการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของทรัพยากร เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

* Received 14 May 2026; Revised 19 May 2026; Accepted 30 September 2026

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ความเป็นองค์กรดิจิทัล

Abstract

This research aimed to: 1. examine the innovative leadership of school administrators toward becoming digital organizations, and 2. investigate recommendations for the development of innovative leadership among school administrators toward becoming digital organizations. The sample consisted of 202 participants, including school administrators and teachers working in Educational Institution Network 1 Sri Mueang Ubon under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 1. The sample size was determined based on the Krejcie and Morgan (1970) table, comprising 12 school administrators and 190 teachers. The research instrument was a 50-item questionnaire with an Item-Objective Congruence (IOC) index of 1.00 for all items. The item discrimination values ranged from .508 to .876, and the reliability coefficient was .96. The statistics employed for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings revealed that: 1) the innovative leadership of school administrators toward becoming digital organizations was, overall, practiced at a high level ($\bar{X}$ = 4.05, S.D. = .52); and 2) the recommendations for development indicated that school administrators should strategically allocate sufficient digital resources in alignment with institutional missions in order to support innovation development and enhance operational efficiency within digital organizations. Furthermore, school administrators should employ the Resource Allocation Matrix as a tool for analyzing and prioritizing resources to ensure cost-effective resource utilization and support sustainable digital organizational development.

Keywords: Innovative Leadership, Digital Organization

บทนำ

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จในยุคดิจิทัล โดยผู้บริหารจำเป็นต้องมีความคิดสร้างสรรค์ เปิดรับการเปลี่ยนแปลง กล้าตัดสินใจ และสามารถสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ร่วมกันภายในองค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ Horth (2014) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และแนวคิดของ กุลชลี จงเจริญ (2562) ที่เน้นการพัฒนาทั้งด้านบุคลิกภาพ

การปฏิบัติงาน และการสร้างมิตรสัมพันธ์ในองค์กร เพื่อส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาการศึกษาในยุคดิจิทัล รวมทั้งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปณตนนท์ เถียรประภากุล (2565) ที่ชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษา เป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนวิธีคิด วิธีการทำงาน และการให้บริการ โดยอาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการองค์กรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้การพัฒนาองค์กรดิจิทัลจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล สามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับแนวคิดของ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2567) ที่มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารและการให้บริการภาครัฐ รวมทั้งผลการศึกษาของ Stefanie et al. (2018) ที่พบว่า บุคลากร โครงสร้างองค์กร เทคโนโลยี และวัฒนธรรมองค์กร เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นดิจิทัล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ได้กำหนดนโยบายและโครงการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรดิจิทัล โดยเฉพาะในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียน 5 แห่ง ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านนวัตกรรมและดิจิทัลตามแนวทางศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาพบว่า แม้จะมีจุดแข็งด้านนโยบายและโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี แต่ยังมีข้อจำกัดด้านทักษะดิจิทัลของครูและบุคลากร ตลอดจนระบบสารสนเทศที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีในอนาค

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2568 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 5 โรงเรียน ประชากรทั้งสิ้น 424 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน และครูผู้สอน จำนวน 404 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 5 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 202 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 12 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และครูผู้สอน จำนวน 190 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงาน และโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ด้วยตนเอง และรับกลับคืนด้วยตนเอง

3.3 ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ทำการบันทึกคะแนน แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

3.4 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ภายในปีการศึกษา 2568

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ทำงาน และโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน วิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จำนวน 50 ข้อ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำไปแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 ข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหาค่าความถี่ (Frequency)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษา ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จำแนกเป็นโดยรวมและรายด้าน และรายด้านและรายข้อ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 **โดยรวมและรายด้าน**

n = 202

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1.	ด้านการให้กำลังใจแก่บุคลากรในองค์การเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัล	4.38	.47	มาก
2.	ด้านการขจัดอุปสรรคต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัล	4.07	.34	มาก
3.	ด้านผลงานนวัตกรรมที่ท้าทายเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัล	3.98	.54	มาก
4.	ด้านการจัดหาทรัพยากรที่เพียงพอเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัล	3.87	.61	มาก
5.	ด้านการมีเสรีภาพเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัล	3.96	.62	มาก
รวม		**4.05**	**.52**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.05, S.D. = .52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการให้กำลังใจแก่บุคลากรในองค์การเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = .47) รองลงมาคือ ด้านการขจัดอุปสรรคต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัล ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. = .34) ด้านผลงานนวัตกรรมที่ท้าทายเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัล ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. = .54) ด้านการมีเสรีภาพเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัล ($\bar{X}$ = 3.96, S.D. = .62) และด้านการจัดหาทรัพยากรที่เพียงพอเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัล ($\bar{X}$ = 3.87, S.D. = .61) ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนจัดสรรทรัพยากรด้าน

ดิจิทัลให้เพียงพอและสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานในองค์กรดิจิทัล และผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เครื่องมือ Resource Allocation Matrix ในการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของทรัพยากร เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและตอบสนองต่อการพัฒนาองค์กรดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

อภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ แก้วมณี (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความไว้วางใจของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนและให้กำลังใจจากผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับแรงจูงใจและการพัฒนาการปฏิบัติงานของครู ซึ่งส่งผลต่อการนำนวัตกรรมมาใช้ในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนจัดสรรทรัพยากรด้านดิจิทัลให้เพียงพอและสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานในองค์กรดิจิทัล และผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เครื่องมือ Resource Allocation Matrix ในการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของทรัพยากร เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและตอบสนองต่อการพัฒนาองค์กรดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย วงศ์สุวรรณ (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีความยืดหยุ่นและการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการสร้างนวัตกรรมของสถานศึกษา และช่วยลดอุปสรรคในการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นองค์กรดิจิทัล

องค์ความรู้ใหม่

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยค้นพบองค์ความรู้ใหม่ คือ “การพัฒนาองค์กรดิจิทัลต้องเริ่มจากผู้นำ” โดยผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ควบคู่กับการบริหารทรัพยากรและระบบอย่างเป็นระบบ จึงจะสามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่องค์กรดิจิทัลได้อย่างแท้จริง พบประเด็นสำคัญเชิงรูปธรรม ได้แก่ 1. การพัฒนาองค์กรดิจิทัลต้องเริ่มจาก ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (วิสัยทัศน์ + การเปิดรับการเปลี่ยนแปลง) 2. ต้องมี การจัดสรรทรัพยากรดิจิทัลอย่างเป็นระบบ โดยใช้เครื่องมือ เช่น Resource Allocation Matrix 3. ต้องสร้าง ระบบสนับสนุน (System Support) ทั้งด้านเทคโนโลยี บุคลากร และวัฒนธรรมองค์กร และ 4. ส่งผลให้เกิด องค์กรดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ และยกระดับคุณภาพผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 1 การพัฒนาองค์กรดิจิทัลต้องเริ่มจากผู้นำ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุป จากการศึกษาเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 สามารถสรุปได้ดังนี้ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 1 ศรีเมืองอุบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี

เขต 1 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สำหรับข้อเสนอแนะการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษา ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนจัดสรรทรัพยากรด้านดิจิทัลให้เพียงพอและสอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานในองค์กรดิจิทัล และผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้เครื่องมือ Resource Allocation Matrix ในการวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของทรัพยากร เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและตอบสนองต่อการพัฒนาองค์กรดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ควรกำหนดนโยบายและกรอบแนวทางการพัฒนาองค์กรดิจิทัลอย่างชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้านภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหาร และการจัดการเรียนรู้โดยกำหนดตัวชี้วัด (KPIs) ที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เพื่อยกระดับจากการปฏิบัติระดับมาก ไปสู่ระดับมากที่สุดอย่างยั่งยืน

2. ควรเสริมสร้างระบบแรงจูงใจและวัฒนธรรมองค์กรเชิงนวัตกรรม แม้ด้านการให้กำลังใจจะอยู่ในระดับสูง ผู้บริหารควรพัฒนาต่อยอดโดยสร้างระบบรางวัล (Reward System) และการยกย่องเชิงวิชาชีพ เพื่อกระตุ้นให้ครูและบุคลากรสร้างนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

3. ผู้บริหารควรส่งเสริมการสร้างผลงานนวัตกรรมที่ตอบโจทย์บริบทจริงของโรงเรียน โดยผลักดันให้ครูพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกับปัญหาจริงของผู้เรียนและชุมชน พร้อมทั้งสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานในระดับเขตพื้นที่หรือระดับประเทศ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรใช้การวิจัยเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปร เช่น ภาวะผู้นำดิจิทัล วัฒนธรรมองค์กร และทรัพยากร ต่อความเป็นองค์กรดิจิทัล

3.2 ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังบริบทพื้นที่หรือระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษา หรือเขตพื้นที่อื่น เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างและสร้างองค์ความรู้เชิงกว้าง

3.3 ควรใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยเพิ่มการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือกรณีศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่อธิบายปรากฏการณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการพัฒนาองค์กรดิจิทัลในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2567). พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ฉบับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2565-2570). ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา.

กุลชลี จงเจริญ. (2562). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม. ในประมวลสาระชุดวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ หน่วยที่ 8-15 (พิมพ์ครั้งที่ 1). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น

ปณตนนท์ เถียรประภากุล. (2565). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร,11(2), 1994-2013.

วราภรณ์ แก้วมณี. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความไว้วางใจของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2. วารสารศึกษาศาสตร์, 15(2), 101–115.

สมชาย วงศ์สุวรรณ. (2565). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ, 18(1), 33–47.

Horth, D. M. (2014). Innovative leadership: How to lead in the digital age. Center for Creative Leadership Press.

Stefanie, U., Foerster, M., Marquardt, K., Golowko, N., Kompalla, A. & Hell, Ch. (2018). Digital transformation and its implications on organizational behavior. Journal of EU research in business, 2018 (2018), 1-14.